

1988

З НОВЫМ ГОДАМ, СЯБРЫ!

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОўНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

1988

ЧАЦВЕР

29

СНЕЖНЯ
№ 35 (1593)

Напярэдадні
юбілею

У ГІСТОРЫІ Беларусі нямала слаўных і гераічных старонак, нямала падзей, якія прадвызначылі далейшы лёс «зямлі пад белымі крыламі», але дзень утварэння БССР і Кампартыі рэспублікі вылучаецца з усіх знамянальных дат. Гэта пачатак новага адліку гісторыі краю, пачатак новай Беларусі.

Цяжкі і пакутлівы, крыва-вы і галодны, пераможны і радасны, гераічны і велічны — неадназначны быў шлях рэспублікі да сацыялізму. Зараз, рыхтуючыся да юбілею, падводзічы вынікі зробленага нам, нашымі бацькамі і дзедамі за 70 гадоў, мы спрабуем зноў і зноў зазірнуць у гісторыю Беларусі, параўнаць яе з сучаснасцю. «Зрэшты, наша сучаснасць — таксама гісторыя», — адзначыў у сваім дакладзе на навукова-тэарэтычнай канферэнцыі, прысвечанай 70-годдзю ўтварэння БССР і КПБ дэкан факультэта журналістыкі, доктар гістарычных навук А. Г. Салук. У рэспубліцы, як і ва ўсёй краіне, адбываецца рэвалюцыйныя перамены, у першых радах актыўных змагаюў за перабудову знаходзяцца журналісты. Сіла друкаванага слова мела вялікае значэнне і на пачатку стагоддзяў БССР. Аб ролі газеты «Звязда» (1918—1920 гг.) у інтэрнацыянальным выхаванні працоўных расказаў прафесар Р. В. Булацкі. Кароткі агляд першай беларускай газеты «Дзяніца», у прыватнасці, па пытанні дзяржаўнасці на старонках гэтай газеты, зрабіў дацэнт С. В. Говін.

З цікавымі і змястоўнымі паведамленнямі выступілі на канферэнцыі і іншыя выкладчыкі і аспіранты факультэта журналістыкі.

М. МАСТОЎСКІ.

Тэлеграфным радком

АДГУКНУЛІСЯ НА БОЛЬ армянскага народа і егіпецкіх аспіранты. У далёкую і малавядомую ім краіну яны накіравалі сваю дапамогу — 175 рублёў.

«ПРЫМІЦЕ НАШЫ СПАЧУВАННІ», — з такімі словамі ідуць зараз у дэканат па рабоце з замежнымі навучэнцамі студэнты з многіх краін свету. І ўсе яны прапануюць свае паслугі. Студэнты з Польшчы і Сірыі, напрыклад,

вырашылі хадайнічаць аб стварэнні інтэрнацыянальнага будаўнічага атрада, які б працаваў на аднаўленні разбураных стыхійнай гарадоў і населеных пунктаў.

ДАПАМОГА ВЫКЛАДЧЫКАЎ гістарычнага факультэта — не толькі цёплыя рэчы, якія яны здалі для адпраўкі ў Арменію. На рахунак № 700412 яны пералічылі 875 рублёў. Найбольш істотны ўклад унеслі І. О. Царук,

Э. М. Загарульскі, І. В. Аржахоўскі.

1284 РУБЛІ — такі ўзнос выкладчыкаў і супрацоўнікаў факультэта радыёфізікі і электронікі ў фонд дапамогі пацярпеўшым ад землетрасення. Каля паўтары тысячы рублёў пералічылі і выкладчыкі і супрацоўнікі філалагічнага факультэта, 1106 — біяфака.

А ўсяго на рахунак № 700412 ад выкладчыкаў і супрацоўнікаў БДУ паступіла больш за 35 тысяч рублёў. Матэрыяльная дапамога працягвае паступаць.

КАНДЫДАТ У КАНДЫДАТЫ

ДЭМАКРАТЫЗАЦЫЯ выбарчай сістэмы робіць першыя крокі. Зараз па ўсёй краіне ідзе шырокае адкрытае вылучэнне і абмеркаванне прапаноў па рэкамендацыі кандыдатамі ў народныя дэпутаты СССР ад ВЛКСМ. На камсамольскіх сходах, расшыраных пасяджэннях камітэтаў камсамола і іх бюро, на сходах актыўна раённых, гарадскіх і абласных камсамольскіх арганізацый кандыдатамі ў народныя дэпутаты СССР вылучаюцца самыя актыўныя прыхільнікі перабудовы, людзі, якія валодаюць высокімі маральнымі і палітычнымі якасцямі, здольныя выказаць і адстойваць інтарэсы моладзі ў вышэйшым органе дзяржаўнай улады.

На сходзе камсамольскага актыўна ўніверсітэта, які адбыўся 23 снежня, кандыдатам у народныя дэпутаты СССР ад ВЛКСМ быў вылучаны Віктар Шадурыскі — выкладчык кафедры гісторыі КПСС. Праўда, гэта яшчэ толькі папярэднія выбары. Віктар пакуль што кандыдат у кандыдаты, а канчатковы вынік выбарчай кампаніі будзе вядомы крыху пазней.

Хочацца верыць, што дзень зацвярджэння яго кандыдатам у народныя дэпутаты СССР будзе такім жа шчаслівым, як і 23 снежня: у гэты дзень В. Шадурыскі выдатна абараніў кандыдацкую дысертацыю.

М. ДЗЯБЕЛА.

Для самых маленькіх

УСЕ ДЗЕЦІ, безумоўна, чакаюць навагодняе свята. Асабліва іх радуе сустрэча з Дзедам Марозам і Снягуркай — яны абавязкова прыносяць падарункі. На гэты раз у мяшку Дзеда Мароза будуць не толькі цукеркі, але і любімыя цацкі — можна будзе выбраць, што падабаецца. Так што чакаем вас, сябры, 4 студзеня а 14-й гадзіне ў спартыўнай зале галоўнага корпуса. З вамі мараць сустрэцца таксама героі любімых казак.

ІНТЭРВ'Ю ў НУМАР

НАМ ПАД СІЛУ

Камітэт камсамола БДУ, заходзячы з праграмы маскоўскіх камсамольцаў, у якой прааналізаваны амаль усе бакі камсамольскага жыцця і ўнесены прапановы, выпрацаваў сваю «Нашу пазіцыю». Аб ёй — наша размова з сакратаром камітэта камсамола ўніверсітэта Аляксандрам ЖУКОМ.

— Вы былі на абмеркаванні нашай пазіцыі ў МДУ...

— На справядліва-выбарную камсамольскую канферэнцыю былі запрошаны сакратары камітэтаў камсамола ўсіх універсітэтаў краіны. У рамках канферэнцыі ішло абмеркаванне работы камітэта камсамола, удакладняліся некаторыя пункты «Пазіцыі». Але канкрэтнага абмеркавання яе не было, таму, мабыць, не было і спрэчак па праграме. Спасылаліся на тое, што ў краіне будзе разгорнута агульнакамсамольская дыскусія па праблемах камсамола.

У выпрацоўцы «Нашай па-

зіцыі» камсамола БДУ, безумоўна, вялікую ролю адыграла праграма Маскоўскага ўніверсітэта, з якой мы раздзяляем ацэнкі, дадзеныя ў першай частцы. Аднак у сваёй «Пазіцыі» мы закранулі ўласныя праблемы, намерзілі шляхі іх вырашэння.

— «Наша пазіцыя» — гэта распрацоўка толькі камітэта камсамола ці былі прапановы з боку радавых камсамольцаў?

— Дадзены варыянт — распрацоўка камітэта камсамола. Гэта аснова для таго, каб разгарнуць шырокую дыскусію. Канкрэтныя прапановы ўжо ўносяцца. Так, студэнты геафака стварылі Дружыну аховы прыроды і прапанавалі праграму экалагічнай дзейнасці.

— Ці можна ажыццявіць усё тое, што намечана ў «Нашай пазіцыі»?

— Я думаю, што можна. Мы стараліся пры складанні праграмы зыходзіць з рэальных магчымасцей. Можна

сказаць, што «Наша пазіцыя» ужо дзейнічае. Напрыклад, на савет універсітэта ўжо выносіліся пытанні аб сельскагаспадарчых работах студэнтаў. У далейшым на ім будуць абмяркоўвацца розныя бакі студэнцкага жыцця.

— Як Вы лічыце, перабудова ў дзейнасці камсамольскай арганізацыі ўніверсітэта адбываецца?

— Я не магу даваць нейкія катэгарычныя ацэнкі рабоце камітэта камсамола: боюся, яны будуць суб'ектыўныя. Гэта павінны зрабіць самі камсамольцы. Але, на мой погляд, зрухі ёсць.

Камітэт камсамола пастаянна шукаў новыя формы і метады работы, адмаўляўся ад старых, якія не апраўдалі сябе. Зараз, напрыклад, не праводзіцца Усесаюзнае Ленінскае з'яданне, замест гэтага на сходах камсамольцы расказваюць аб выкананні палажэнняў Статуту ВЛКСМ. Адмовіліся мы таксама ад вялікай колькасці масавых мерапрыемстваў. Праводзім толькі тыя, што цікавяць камсамольцаў: вечары першакурснікаў, злёт у Лаўскім лесе, вечар працоўнай славы, дні факультэтаў.

Актывізаваўся і будаўнічы рух. У гэтым плане ўніверсітэт заняў сёлета першае месца сярод ВНУ Мінскай вобласці.

— У «Нашай пазіцыі» сказана аб магчымасці свабоднага выхаду з камсамола...

— Гэта пытанне неаднаразова закраналі і на XX з'ездзе камсамола. Яно прагучала ў дакладзе У. Мірошнікі на IV пленуме ЦК ВЛКСМ. Мы раздзяляем пазіцыю ЦК: нікога ўтрымліваць не збіраемся, але разам з тым патрэбен індывідуальны падыход. Мы павінны ведаць, чаму чалавек выходзіць з камсамола.

— І апошняе пытанне. Якое месца Вы адводзіце «Нашай пазіцыі»?

Я хацеў бы сказаць, што гэта праграма не з'явілася прынцыпова новым дакументам. Але ў ёй узняты пытанні, якімі да гэтага часу камсамол не займаўся: праблемы мовы, гісторыі, культуры, экалогіі. Думаю, вырашэнне іх нам пад сілу.

Гутарку вяла І. ДУБНІК, студэнтка факультэта журналістыкі.

МЫ ЕДЗЕМ у Арменію. Колы вагона грукаюць як звычайна. За вокнамі пралітаюць яшчэ па-ранішняму шэрыя, пакуль што добра вядомыя мясціны. І мы яшчэ пакуль не ўсведамляем, што гэтыя невялікія будынкі, ахінутыя снегам бярозы стануць для нас там, у Арменіі, сімвалам цэлай Беларусі, якая адправіла нас на дапамогу людскому гору.

І. ДАРОГА

Хто мы? Выратавальнікі? Будаўнікі? Што нам давядзецца рабіць у першую чаргу? Пытанні ўзніклі цэлым роем, пераносіліся з купэ ў купэ і асядалі, ператвараючыся ў разважанні аб сваім месцы ў

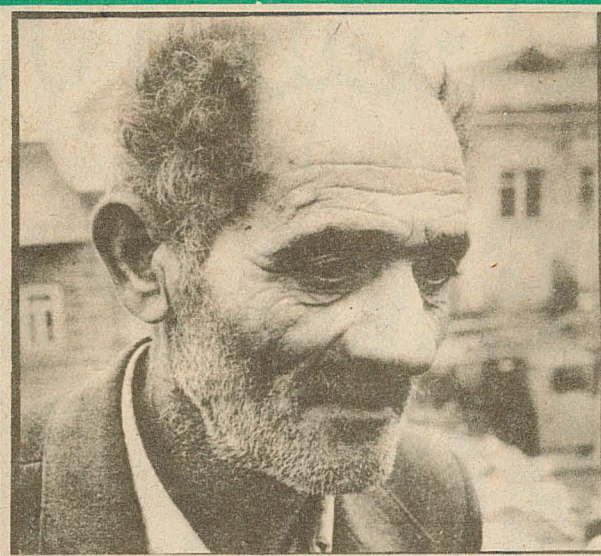
пагражае холад, пад іх нагамі не ажывала зямля, не скідвала ўсё са сваіх плячэй, як неўтаймаваны звер.

АЛЯКСАНДР ЛАШЫН, студэнт юрфака:

— Для мяне цяжэй за ўсё было сказаць маці — я ж уладкаваўся на працу і калі паеду,

АДЧУЎ СЯБЕ ЧАЛАВЕКАМ — ХІБА ГЭТА НЕ ШЧАСЦЕ? ПРА ЯКІ ПОДЗВІГ МОЖА ІСЦІ РАЗМОВА.

«У ЖЫЦЦІ КОЖНАГА ПАВІННА БЫЎ ТАКОЕ, ПРАШТО НЕАБХОДНА ПОТЫМ РАСКАЗАЎ СЫНУ».

тар Талмаеў адразу ж бярэцца за тэлефон:

— Чаму да гэтага часу няма адказнага за размеркаванне адзення і прадуктаў, чаму там няма нават міліцыянера?

Гугарскі райком камсамолу. Сюды пасля размовы з Талмаевым прывезлі наш атрад. Другі сакратар райкома Гарык Калантаран запрашае садзіцца:

— Дзякуй, што прыехалі. Што ўмееце рабіць?

— У нас усе байцы былі па чатыры-пяць разоў у будатрадах. — Вася Бойка хоць зараз гатовы адпраўляць сваіх хлопцаў. Г. Калантаран спыняе:

— Заўтра, магчыма, на работу не выйдзеце, патрэбна санітарныя ўмовы вам стварыць.

— Ды мы пакінем пяць чалавек, яны ўсё самі зробяць.

— Куды вы спяшаецеся?

— нечакана для ўсіх другі сакратар пачынае гаварыць аб нявырашанай праблеме... Нагорнага Карабаха. Мы слухаем і з кожнай хвілінай расце здзіўленне...

А ў атрадзе — радасная сустрэча: прыехаў аспірант кафедры філасофіі гуманітарных факультэтаў Уладзімір Семанюк. Два дні ён паспеў ужо папрацаваць у Ленінскане, чакаў наш поезд у Ерэване, потым даведаўся, што мы тут.

Несправядліва, што мяне не залічылі ў ваш атрад, хоць я і аспірант. Я шэсць разоў быў у будатрадах, маю практычныя навыкі. Таму вырашыў, што патрэбен менавіта тут, у Арменіі. Я лічу: кожны чалавек павінен быць гатовы на імгненнае рашэнне. Калісьці ў Жанны Д'Арк запыталіся: чаму яна ўзначаліла народную барацьбу? Яна адказала: «Калі не я, то хто?» Сучасная ж моладзь у першую чаргу імкнецца задаць пытанне: «Чаму я?» А мы тут патрэбны. Менавіта мы. Я ў гэтым пераканаўся ў Ленінскане...

Раніцай Вася прыносіць новую звестку: дзесяць чалавек прыбіраюць райком партыі, астатнім ісці ў пасёлак і прапаноўваць дапамогу ўсім жадаючым. Хлопцы аж прыселі:

— Мы прыехалі сюды месці райком ці дапамагаць людзям?

Вася адказаў: — Мы прыехалі сюды выконваць тое, што нам загадаюць!..

С. ПЛЫТКЕВІЧ.
Фота АУТАРА.

Боль і трагедыя Арменіі

«НЕ СУМНЯВАЮСЯ, ШТО З ТАКІМІ ХЛОПЦАМІ МОЖНА ПЕРАВАРНУЎ ГОРЫ...»

«ГАТОВЫ ЎЗЯЦЦА ЗА ЛЮБУЮ РАБОТУ, ГАТОВЫ НА УСЁ — ТОЛЬКІ Б ЛЮДЗЯМ СТАЛА ЛЯГЧЭЙ».

«МЫ ПРЫЕХАЛІ ДАПАМАГАЎ, А НЕ ГЛЯДЗЕЦЬ НА МАРАДЗЁРСТВА!»

енняшнім дні, аб лёсе Радзімы.

ЮРА КАШТАНАЎ, студэнт істфака:

— На маю долю не выпала ні Афганістана, ні Чарнобыля, але ў жыцці кожнага павінна быць такое, пра што неабходна потым раскажаць сыну. Таму ні хвіліны не разважаючы, напісаў заяву. Зараз трывожнае, дзіўнае адчуванне, што едзем рабіць сапраўдную справу, што мы, менавіта мы патрэбны людзям. Адчуць сябе Чалавекам — хіба гэта не шчасце?

ДЗМІТРЫЙ ШАЎЛЮКЕВІЧ, студэнт юрфака:

— Аб якім подзвігу можа ісці размова? Убачыў аб'яву на факультэце, запісаўся, потым успомніў, што ў мяне двое дзяцей. Але ж ім не

то ёй давядзецца выходзіць і самой чысціць вуліцу ад снегу. Але адчыняю дзверы кватэры, а мама ўжо сабрала мне рэчмышок...

ВАСІЛЬ БОЙКА, камандзір атрада:

— На трыццаць месц было пададзена 150 заяў. А яшчэ ўлічы, што на многіх факультэтах не ведалі аб фарміраванні атрада. Пра грошы не ўспомніў ні адзін чалавек. Работы падыходзілі да мяне, кожны стараўся напамніць, дзе і кім працаваў дагэтуль, што ўмее рабіць. Мы выбралі амаль адных былых камандзіраў і камісараў — людзей, якія ўмеюць не толькі выдатна працаваць, але і пры магчымасці арганізаваць рабо-

ту. Не сумняваюся, што з такімі хлопцамі можна пераважнуць горы...

Трэці дзень шляху. За вокнамі вагона знікае снег. Становіцца ўсё цяплей і цяплей. Мы едзем, спяшаемся. Любы прыпынак аддаецца болей у сэрцы кожнага: недзе там, пад абломкамі, людзі. Чаму ж мы спыняемся? Чаму наш спешпоезд паўзе так марудна? Раптам выбліскае Чорнае мора, хлопцы прыціскаюцца да вокнаў, Вася Бойка ўздыхае:

— Мора! Я ж, акрамя Белага, больш ніякага так і не бачыў, а ў студзені мог паехаць у замежны круіж...

А вечарам дзень нараджэння ў Валодзі. Імправізаваны канцэрт, віншаванні і пранікнёныя словы камісара атрада Аляксандра Канаша:

— Мы яшчэ не даехалі, яшчэ нічога не зрабілі, нікому не дапамаглі. Але мы гатовы ўзяцца за любую работу, гатовы на ўсё — толькі б людзям стала лягчэй. Хочацца, каб успамінаючы сваё дваццаціпяцігоддзе, ты бачыў побач і ўсіх астатніх байцоў атрада «Беларусь», каб і праз дваццаць гадоў ты, ні хвіліны не вагаючыся, па першаму закліку кінуўся людзям на дапамогу...

І нібы набат пасля яго слоў гучыць па ўсёму поезду аб'ява:

— Станцыя Кіравакан. Таварышы пасажыры! Адзіная просьба: пакінуць пасля сябе парадок, высаджвацца апэратыўна — на вакзале ў холадзе сядзяць маленькія дзеці і чакаюць наш поезд. Толькі мы ім можам дапамагчы...

Вадим!
Сведущий о матери
никаких нет. Я здесь до 22.12
Виктор.

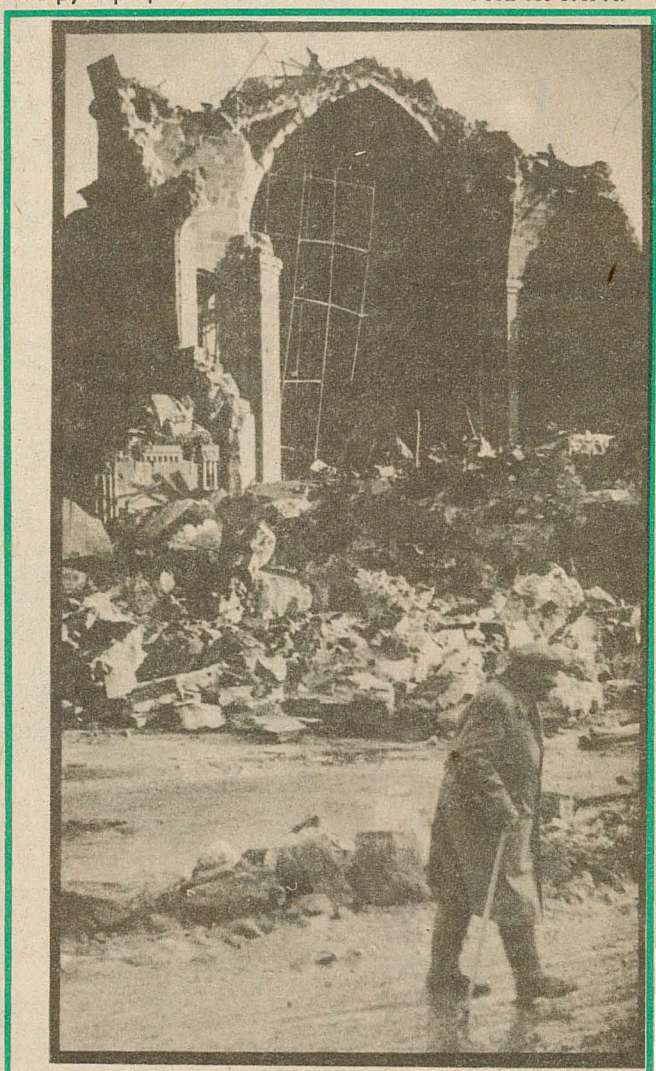
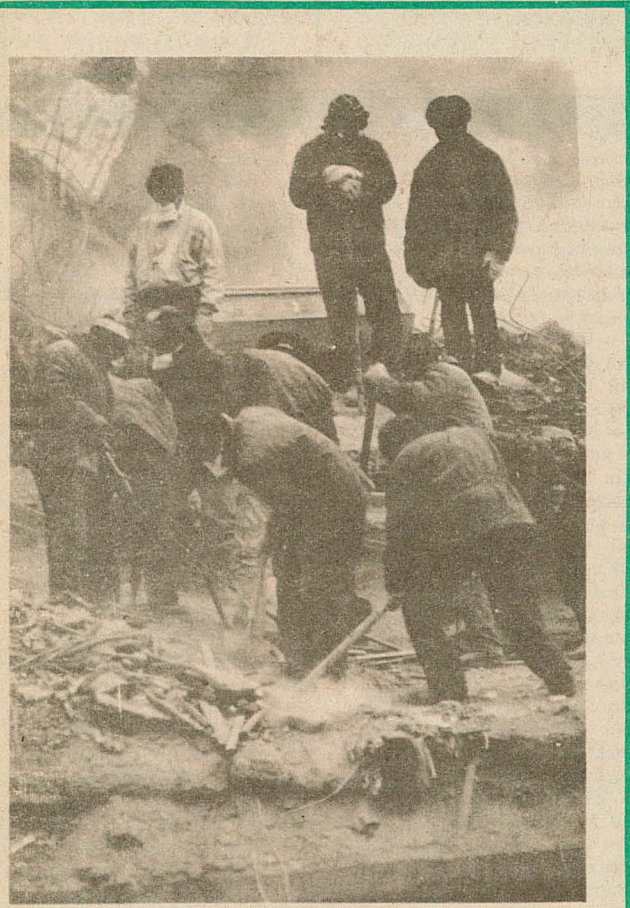
2. ЗДЗІЎЛЕННЕ

КІРАВАКАН. Ноч. Цішыня. З гэтай цішышэ страшэнна дысаніруе мітуслівае студэнцкая армада, якая праз дзверы, вокны выгружае з вагона рэчмышкі, прадукты, ламы, рыдлёўкі. Накідаем цэлую гару на пероне і толькі потым заўважаем: вакзал пусты. Ніякіх дзяцей. Няма нікога наогул. На сцяне — карта шляхоў зносін, знаходзім Мінск, на месцы Баку — шэрая пляма. Некаму, відаць, і ўспамінаць пра сталіцу Азербайджана не хочацца. Горад спіць...

Можа мы не туды прыехалі? Яшчэ раз узіраемся ў вялікія літары: Кіравакан. Чакаем рашэння камандзіра. Вася Бойка знікае, праз некаторы час вяртаецца:

— Загружаем усё назад, перасілім у вагоне, раніцай атрымаем далейшыя ўказанні.

Атрад, які гатовы быў імгненна кінуцца на разбор завалаў, здзіўлена глядзіць на камандзіра, але каманду выконвае. Вагон прывычна заціхае. Мы з Сяргеем Калядой ідзем па горадзе. Помнік Кіраву, гасцініца, тэлефон. Здымаем трубку — доўгі гудок. Праязджае міліцэйская машына. І раптам, нібы кавалак з сотаў, выдраны вугал пяціпавярховага дома. Відаць і шпалеры, і люстра, і санвузел. Далей — развалены кінатэатр, велізарныя калоны, нібы паламаныя запалкі. Ад суседніх дамоў засталіся груды смецця, абломкаў. Ля аднаго завала працуюць людзі. Падыходзім бліжэй: іншаземцы...

— НЕ ПІШЫЦЕ ТОЛЬКІ: «НАСЫПАЛІ Ё КАРМУШКУ ЭЛЕКТРОНАЎ...» ДЛЯ ВАС ГЭТА ВОБРАЗНАСЦЬ, А НАМ ТОЛЬКІ ПАСПЯВАЙ АДЫВАЦЦА АД КПІНАЎ, — ЦІ ТО ЖАРТАМ, ЦІ ТО ЎСУР'ЕЗ ПАПРАСІЎ МЯНЕ АНАТОЛЬ ВАСІЛЬЕВІЧ ПАЎЛАЎ — ВЯДУЧЫ НАВУКОВЫ СУПРАЦОЎНІК НДІ ФІЗІКА-ХІМІЧНЫХ ПРАБЛЕМ.

«Навука — наша духоўная дзейнасць».

— АБАВЯЗКОВА напішыце, што за добрае выхаванне сына-шасцікласніка атрымаў грамату, — заўважае вучоны сакратар інстытута Аляксандр Мікалаевіч Рухля, які выпадкова пачуў нашу размову.

— Ну, у гэтым, мабыць, не столькі мая заслуга, як жонкі. Яна бібліятэкар, таксама працуе ва ўніверсітэце. Часам адчуваю, што мала ёй дапамагаю. Але Ірына разумее: работа такая. І абяцае, што ў новым годзе буду ідэальным, таксама не магу, — жартуе Анатоль Васільевіч.

Тэма навуковага даследавання, над якой працуе А. В. Паўлаў і яго калегі, сапраўды сур'ёзная. І калі б толькі навукай даводзілася займацца. А то хадзі выбівай, прасі, даказвай. Ды ў чым патрэбна пераконваць людзей! У тым, што больш мяса на прылаўках магазінаў — лепш, а не наадварот, лепшай якасці — таксама цудоўна. Толькі як дабіцца гэтага? Адказаць на пытанне і вырашылі вучоныя лабараторыі радыяцыйнай хіміі інстытута. Яны прапанавалі корм для жывёлы і птушкі прапускаць праз спецыяльную ўстаноўку, даклад-

ней кажучы, абпраменьваць яго. Не пужайцеся гэтага слова: дозы абпраменьвання нязначныя (за мяжой яны ў некалькі разоў вышэй) і ніякай шкоды чалавеку не прыносяць. Затое корм становіцца амаль стэрыльным, пазбаўлены ад таксінаў і, галоўнае, павышаюцца яго спажывныя ўласцівасці. Адна паведна зніжаецца і сабекошт прадукцыі.

Што ж перашкаджае ўзяць на ўзбраенне новы вопыт? Кошт паскаральніка электронаў, з дапамогай якога апрацоўваецца корм. І таму галаваломку «як зрабіць цудоўную ўстаноўку больш таннай?» вырашаюць сёння супрацоўнікі лабараторыі.

Не так даўно Бюро навукова-тэхнічнага савета Дзяржаагпрамо БССР адобрыла работу вучоных інстытута і вырашыла выдзелиць грошы на стварэнне доследна-прамысловага ўзору. Па твару Анатоля Васільевіча бачу, што гэты поспех радуе яго: нарэшце бачна нейкая перспектыва.

— Прабачце, што я ўсё пра работу ды пра работу. Але ў ёй — сэнс майго жыцця. Няхай вучоных (я не люблю гэтага слова, бо вучоных для мяне — Тупалеў, Мендзялееў і г.д., а мы — навуковыя супрацоўнікі) часта крытыкуюць, але я упэўнены, што робім мы патрэбную справу і няхай не імгненна ўбачым вынікі сваёй працы, толькі расчароўвацца, адмаўляцца ад пошуку не маем права. Навукова — гэта ў нейкай ступені наша духоўная дзейнасць.

І займаецца ёю А. В. Паўлаў добрасумленна. Да гэтага абавязвае яго і тое, што зусім нядаўна, напярэдадні Новага года, Анатоля Васільевіча прынялі кандыдатам у члены КПСС.

З. АЛЯШКЕВІЧ.

Здымкі да навагодняга выпуску зрабіў С. ГРЫЦ.

І нечакана ўсё абарвалася. Гэта была толькі размінка, уступ да будучага спектакля аб моладзі. А на філфаку іх ужо чакалі з прэм'ерай «Балады аб сухарах пралетарыята».

«Дзевятнаццаты год. Беларускія вёскі ў пажарышчах» — «Фенікс» не задавальняюць проста сузіральнікі. Ён патрабуе ад гледача думкі, дзеяння, суперажывання. Ён прызнае «папярковы» тэкст толькі ў якасці матэрыялаў для жывых малюнкаў з пластыкі, рухаў, музыкі...

Не ўсё адразу атрымліваецца. Паўторы, просьбы, яшчэ паўторы. Кіраўнік агітбрыга-

ды Людміла Іосіфаўна Ярмук патрабуе, патрабуе... Але так, каб потым і самі рэбяты ўпэўніліся, што атрымалася ўсё само па сабе. А як інакш? Як перадаць пачуццё болю, гневу, нескаронай гордасці, прымусіць і гледача працаваць душой, не берагчы сябе? Я зазірнула сюды незнарок. Нахвілінку. І калі нечакана ўсё абарвалася, — на гадзінніку 22.00, рэпетыцыя агітбрыгады скончана. Крыху расчаравалася. Цікава ж, што будзе далей...

А. КУЗНЯЦОВА, студэнтка факультэта журналістыкі.

Новая

вышыня —

алімпійская

«Яшчэ большая радасць чакала ў барцоўскім Палацы спорту «Сангму». Удалося трапіць сюды за некалькі мінут да пачатку фінальнай сустрэчы па класічнай барацьбе ў катэгорыі да 62 кг. У ёй удзельнічаў мінчанін Камандар Маджыдаў. Гэта барэц з вялікім вопытам. Ён быў ужо і чэмпіёнам Еўропы і Свету. І вось новая вышыня — алімпійская. Яго сапернік — балгарын Жыўка Вангелаў. Іменна яму Камандар праіграў у фінале Сусветнага першынства год назад. Папярэднія схваткі пакінулі на твары мінчаніна «следы»: распухла брыя, рассечаны падбародак...

Цалкам зразумелая ўпартасць, з якой праходзіла сустрэча. Пры ліку 2 : 2 за паўтары мінуты да заканчэння схваткі Маджыдаў ўдаўся трохачковы кідок, які і забяспечыў 26-гадоваму студэнту юрыдычнага факультэта БДУ імя У. І. Леніна п'ятую і галоўную перамогу ў Сеўле.

Так пісалі ў тыя вераснёўскія дні, калі праходзіла Алімпіяда-88, пра поспех Камандара Маджыдава газеты. Але трымф прайшоў, і пачаліся звычайныя будні: з знясілавачымі трэнерамі, чарговымі выступленнямі, бясконцымі лекцыямі і семінарамі...

З. АЛЯКСАНДРАВА.

Выкладчыкі, якія танцуюць

— ГЭТА АЛЕНА І ВАСІЛЬ ЛЯШЭНКІ, ЛАЎРЭАТЫ І ДЫПЛАМАНТЫ МІЖНАРОДНЫХ І УСАЕСАЮЗНЫХ КОНКУРСАЎ БАЛЬНЫХ ТАНЦАЎ

ВОШ УЖО дзесяць гадоў яны ўдзельнічаюць у танцавальных конкурсах, выступаюць з канцэртамі. Бальныя танцы для Васіля і Алены — гэта не толькі велізарнае захапленне, але і своеасаблівая духоўная патрэба, тое, без чаго ўжо немагчыма ўявіць сваё жыццё. У гэтай танцавальнай пары больш двухсот конкурсаў, сярод якіх дзесяць Міжнародных. З 1984 года муж і жонка Ляшэнкі — танцоры Міжнароднага класа. У іх невялікім пакойчыку (Васіль і Алена да гэтага часу жывуць у інтэрнаце) уся сцяна завешана медалямі і дыпламамі, злічыць якія практычна немагчыма.

Васіль Дзмітрыевіч — старшы выкладчык механіка-матэматычнага факультэта, Алена Уладзіміраўна — малодшы навуковы супрацоўнік кафедры радыёфізікі. Работу сваю яны любяць і цяняць. Партнёры па танцу, калегі па рабоце, кахаючыя муж і жонка, аднадумцы — як рэдка ўсё гэта сустракаецца разам. У адносінах Васіля і Алены іменна такая гармонія.

За дзесяць гадоў плённай работы танцавальная пара назапісала багаты вопыт і хацела б перадаць яго моладым. Васіль і Алена арганізавалі пры БДУ школу бальных танцаў. З гэтага года вырашылі займацца з тымі, хто хоча не толькі навучыцца добра танцаваць, але і паспрабаваць сябе ў конкурсах. Аднак па-ранейшаму незадавальняе дзеянне матэрыяльна-тэхнічнай база — заняты праходзяць у амаль не падыходзячай для бальных танцаў актавай зале інтэрната № 7.

З гэтага года творчыя планы танцавальнай пары змяніліся. Васіль і Алена вырашылі выйсці за межы конкурснага танца, паспрабаваць сябе ў шоу-праграмах. Яны будуць арыентавацца ў сваіх выступленнях не толькі на дасягненні высокага спартыўнага рэзультату, але і (у большай ступені) на гледача. Хочучы заняцца папулярызаваным бальнага танца.

Г. СОУСЬ, студэнтка факультэта журналістыкі.

«Сустрэньцесься з Сярэдняй Амерыкай!»

— Сярэдняя Амерыка — структура не сацыяльная. Мы сустракаліся з навуковымі работнікамі, урачамі, настаўнікамі, псіхолагамі, юрыстамі, пенсіянерамі. Гэта паняцце звязана з хутчэй з узроўнем жыцця.

Якія яны? У розных гарадах мае гаспадары звычайна мелі «сярэдні» набор: уласны дом у прыгарадзе (8—9 пакояў), машыну (калі не дзве-тры), участак зямлі (амаль заўсёды з уласцівай амерыканскім сядзібам жылнай архітэктурай). Комплекс няёмкасці ў сярэдняй амерыканца заступаецца адчуваннем мэтазгоднасці. У Амерыцы камісійных магазінаў няма. Што прыйшло ў непрыгоднасць або надакучыла, цэлы год назапашваецца, каб потым, шостага кастрычніка, быць прададзеным у час «рамчэ сэйл» — адзіным месцы, дзе існуюць у Амерыцы чэргі. Рэчы спускаюцца па мізэрных цэнах. Мая гаспадыня з трапятаннем чака-

ла гэтага мерапрыемства і была шчаслівая, калі ўдалося атрымаць чатыры неадрагія касцюмы для мужа.

Сярэдні амерыканец да глыбіні душы паважае царкву, аддаючы ёй перавагу перад комплексам грамадскіх арганізацый. Мы звykліся з

ацэнкай капіталістычнага грамадства як жорсткага і бязліснага. Я не спрачаюся: усё гэта ёсць. Але побач існуе і іншае: узровень міласэрнасці. Як у рамках царквы, так і індывідуальны. Аб інвалідах, непаўнаценных лю-

дзях гэта грамадства паклапацілася (зразумела, сцвярджаю безаднасна да таго, колькі ўсё каштуе). Широка развіта ў ім дабратворнасць.

Для сярэдняга амерыканца народная дыпламатыя — не рэалізацыя лозунга. Мне падслало, што гэты рух мае ўнутраныя абуджальныя матывы. Асабісты ўдзел надае больш дакладнасці ўсяму таму, што яны робяць. Пастаўленая мэта павінна даць вынік — навучаны мы. Амерыканец канкрэтным дзеяннем лічыць і дэвіз: «Створым зону міру на адлегласці працягнутай рукі!» Гаварыць аб міры, складае вершы, спявае песні, узяўшы адзін аднаго за рукі, пасадзіць дрэва — гэта барацьба. Сімпазіумы і канферэнцыі, як формы барацьбы за мір амерыканцамі не ўспрамаюцца.

За час падарожжа мы практычна звykліся з тым, што амерыканцы балюча і адказна ставяцца і да пытання захавання навакольнага асяроддзя. Зялёны рух палітызуецца, змыкаецца з

рухам за мір. Барацьба за чыстае паветра і захаванне зялёных масіваў зрабілася са-стаўной часткай жыцця сярэдняга амерыканца.

У штаце Паўднёвая Караліна стаіць вядомая ўсяму свету атамная электрастанцыя Трымайл-Айленд, дзе ўпершыню адбылася аварыя нахштат Чарнобыльскай. Цяпер гэта адзін з турыстычных маршрутаў. Можна ў любы час апынуцца на электрастанцыі, азнаёміцца з тым, як яна працуе, атрымаць інфармацыйны буклет і не сустрэць у галоўнай аперацыйнай зале — гэтым бязлюдным царстве чысціні і чысціні — ніводнага чалавека.

Давялося пабываць з сем'ямі амерыканцаў, размаўляць з людзьмі, што прыходзілі на сустрэчы. Кожны раз занова вытрымлівалі экзамэн: паспрабуйце за час кароткай сустрэчы пакінуць доўгую памяць, пажадана добрую. У пытаннях, якія сярэдні амерыканец задаваў нам, адчуваліся дружалюбныя адносіны. Уразіла нас і тая непадобная цікавасць не толькі да палітычных праблем, але і да дробязных бытавых, жыццёвых падрабязнасцей.

Гасцінная гаспадыня — Сярэдняя Амерыка — наладжвала з савецкімі грамадзянамі простыя чалавечыя адносіны. Нічога дзіўнага, так і павінна быць.

„Сядзачы на мяшку з дурасцю..“

Змяркалася. Сонца апісвала апошнія кругі над гарой Крукен і ў зараслях крычаўшага чароту ўжо спрабавалі галасы маладыя капкашчагі. Раз-пораз адзін з іх, пэўна, самы малады, блытаў радкі распеўкі, і тады Фаама пачынаў нешта сярэдзіта балбатаць. А з ракі даносілася хлопанне і сапенне старога крапенштрофеля, які нама-

гаўся перабрацца на другі бераг, і вось ужо паўгадзіны няўклюдна таптаўся перад вадой і мутнымі зялёнымі вачыма бессэнсоўна глядзеў на рыбака, што мітусіліся ў глыбіні...

Аповесць Барыса Грабеншчыкава «Прыгоды Рып ван Уінкла» вы наўрад ці зможаце прачытаць.

НОВАЕ

Ці добра забытае старое. Паколькі не ўсе студэнты паспелі забыць пра свае школьныя гады, рубрыка адрасуецца тым, каму за 20.

- Тата, ты зможаш пісаць у цемры?
- Думаю, што змагу.
- Тады патушы святло і падпішы мой дзёнік.
- Напрыклад: хто раз апячэцца, баіцца агню...
- Каго раз памылі, той баіцца вады.
- Чаму ўсе славутыя людзі жылі ў музеях?
- Ты ж разумны хлопец, а не хочаш далей вучыцца.
- Калі я разумны, дык навошта гэта рабіць?

ЭКЗАМЕНАЦЫЙНЫ СТРЫНЬ

НА СТАРТ!

— Чаму вы так хвалюецеся? Хіба вы баіцеся маіх пытанняў?

— Ды не — сваіх адказаў.

УВАГА!

— Бачыў я ў сне, што стаў прафесарам. Што мне ра-

біць, каб сон спраўдзіўся?

— Меней спаць.

МАРШ!

— Давайце вашу заліковую кніжку.

— Вытрымаў, нарэшце, я гэты экзамен!

— Так, гэта я не вытрымаў.

Са справаздачы археалагічнай экспедыцыі.

У выніку доследаў намі выяўлена некалькі маляваных сведчанняў таго, што на данай тэрыторыі ў 80—90-х гадах дваццатага стагоддзя знаходзіліся людзі. Меркаваць пра род іх заняткаў і асноўныя захапленні дазваляюць адбіткі на шліфава-ных дошках:

- жаночага боціка 33—34 памера;
- гусара ў ківеры;
- некалькіх жаночых профіляў з насамі рознай формы і даўжыні;
- пысы каровы, падпісанай «асаблівы твор»;
- дзяўчыны ў купальным касцюме з цыгарэтаў у зубах;
- дзяўчыны без купальнага касцюма;
- слана ззаду;
- красворда, складзенага з нерасшыфраваных пакуль слоў «Ананіч, Дайнека, Канаваленка, Ліманюўскі, Міхале-віч, Чарняўскі».

Захавалася некалькі пісьмовых сведчанняў літаратурных, музычных, спартыўных і, відавочна, асабістых прыхільнасцей вывучаемай групы людзей. На жаль, вялікая частка іх знішчана ў час нешматлікіх, але генеральных уборок, а пэўная доля не пад-

даецца расшыфроўцы, бо зроблена англійскімі літарамі, але не па-англійску.

У ліку прыхільнасцей назавём «Дынама» (Мінск), «Бітлз», «Навуцілус Пампілі-адзін ад аднаго. Таму імкнуліся ўстанавіць кантакты, але большасцю гэтыя спробы былі дарэчнымі:

— Дзе ж ты? І дзе шукаць твае сялы?

— Лена, я кахаю цябе болей, чым жыццё. А ты ўходзіш у гэты лес асенні і ў час расцання галавой ківаеш.

— Лёша, мілы, я цябе кахала і чакала!

— Не забыцца пра Дубовіка.

— Адзін...

Калі людзі задумваліся пра сэнс жыцця і вечныя пытанні, будучыня бачылася ім у цёмным колеры:

— Спыніце зямлю, я хачу

РАПТАМ...

Свята для цябе

Пераднавагодняя мітусня прыводзіла яго ў шаленства.

Ён ненавідзеў гэта свята амаль з той жа сілай, з якой любіў яго ў дзяцінстве. Ён смяяўся са ззяючых твараў пракожных, з бессэнсоўнасці ёлачна-святочнай кампаніі: купіць, прыцягнуць, упрыгожыць, каб у хуткім часе выкінуць, — з усеагульнага заражэння дарэмнай мітуснёй.

Самое недарэчнае, калі б'юць Куранты, трэба абавязкова выпіць «Шампанскае» і — цьфу ты, божухна, — задумаць жаданне. Хаця загадвай — не загадвай, а ўсё будзе па-ранейшаму: раніцой грызня ў трамваі, сваркі з суседзямі і халасцяцкія чатыры сцяны. Вось гэтыя.

Усё ж чорту. Ніякага «Шампанскага», хвойных дрэў і жаданняў, якія не збываюцца. Ён нырнуў у ложка і са злосцю нацягнуў коўдру на галаву. Да Новага года застава-лася дзве гадзіны...

Ён ішоў на святло. Адзін сярод снежных гор. Было холадна і пуста. Але раптам снігі пачалі падымцацца, а з-пад іх паказаліся лапы ялін. На цёмнай хвой — чырвоныя шары. Шары рухаліся і пера-

твараліся ў жывых снегіроў, спляталіся ў гірлянды і падымаліся ў неба.

Заспявалі завірухі, зашумелі вятры, і елкі няўклюдна закалыхаліся пад гэтую музыку. Патыхнула вяселлем, дзяцінствам і цяплом.

Ён зразумеў, што ўсё гэта — дзеля яго. І карнавал. І святло. І ажыццяўленне жадання, якое чакае яго не-дзе там, наперадзе.

Ён пабег...

— Ламлюся, ламлюся... Ты што, аглух? — над ім трэслася барада суседа. Той быў яшчэ не п'яны, але ўжо трымаў напаятое бутэльку і пакецік салёнага. — Уставай і ўключай тэлевізар.

«Шампанскае» гримнула ва ўнісон з першым ударам Курантаў. Малады чалавек у трусах з бакалам у руцэ глядзеў разгублена і шчасліва.

— У гэтым годзе п'ю ўпершыню, — прызнаўся сусед, і нешта нязвычайна мільганула ў яго вачах. Ён апусціў вочы і пачаў скарагаворкай:

— Слухай, ёсць такая недарэчная традыцыя — загадваць усялякіх там жаданняў... Карацей, давай загадаем, га? А раптам...

— Давай.

ЖАЛЕЗАМ ПА ШКЛЮ

ДРУГАЯ ПАМ'ЯТКА ВАРОНА

(Паводле Крылова)

Спадніцу бог паслаў Вароне, А тая прымяраць адразу і давай.

Во, як прыгожа, як цудоўна! Хаця ты лётай у ёй і не здымай.

Як на бяду, Лісе спадніцы не хапіла. Дзе ўзяць? Адразу хітрая ўцяміла. Пабегла да яліны, дзе Варона У спадніцы новай ззяла, як карона.

«Ну, паглядзі, дык проста прыгажуня! Супроць цябе я — старая кашуля», — Варона дыфірамбы распявала.

Дапамажы, сяброўка, мне, нязграбнай, Дай я прыкіну гэтую спадніцу, — Цягнула Ліска — як прывабна — Сабралася за ёй аж у сталіцу!»

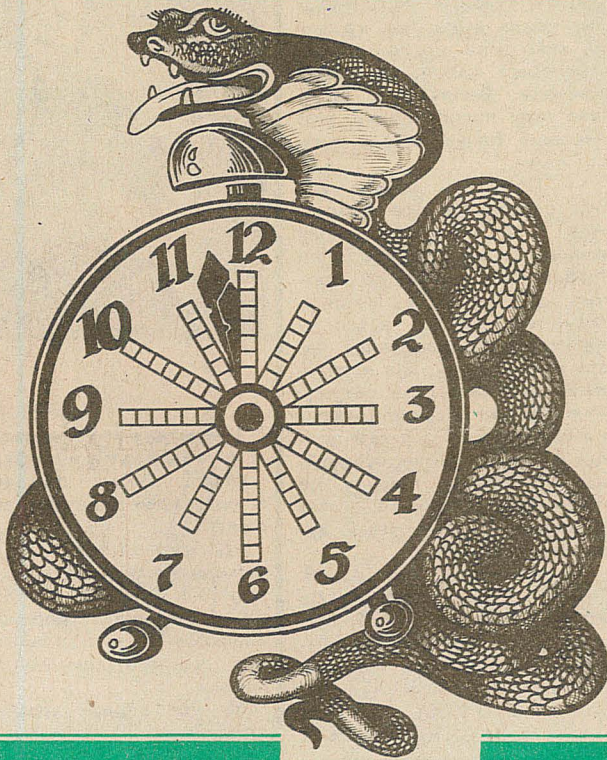
Варона дзюбу і задрала: «На, прымервай!» Дурніца, цяпер за рыжай Да самай смерці бегай.

Варона ёсць Варона, Што з ёй зрабіць, У наступны можа раз І галаву згубіць.

Змітрок ВАЛНІСТЫ.

КРАШ-ШВОРД

1. Часовае сховішча ведаў.
2. Слова, якое ўжываецца замест іншага, калі не ведаеш яго правапіс (філалаг.).
3. Стан пры сустрэчы з дэканам апоўдні на вуліцы.
4. Латэрэя з бясплатнымі білетамі.
5. Пісьмовае пасведчання пераможцы спаборніцтваў па колькасці прапушчаных гадзін.
6. Душа выкладчыка.
7. Караняплод, на ўборцы якога звычайна кормяць макаронамі.
8. Любімая адзнака экзаменатараў — паводле іх слоў, — якой яны, аднак, амаль не карыстаюцца.
9. Адзін з прысутных на заліку, які можа валодаць сабой пры любых адказах.
10. Адзін з сімптомаў непадрыхтаванасці да практычных заняткаў (мед.).
11. На экзамене — слова, па-за ім — маўчанне.
12. Апраўдальны дакумент.

НА МУЗЫЧНАЙ ХВАЛІ

Рынг панарошку

З-за куліс было відно: калі вядучы абвясціў, што выступленне Міхаіла Баярскага можна ператварыць у музычны рынг, артыст адкашляўся і расправіў плечы.

Удар-запіска не заставіў сябе доўга чакаць:

— Чаму ў вас толькі адзін сын?

— Ёсць яшчэ і трохгадовая дачка, і гэта не мяжа маіх магчымасцей, — уварнуўся заслужаны артыст РСФСР.

Запіскі пацяклі ручаём. Пра аднаго з самых цікавых акцёраў тэатра імя Ленсавата жадалі ведаць:

— Чаму ён так крычыць? Дзе яго шавялюра? Чаму ён не прыхапіў у Мінск сына?

Чаму ўвесь час ходзіць у чорным?

У чалавека, які быў блізка знаёмы з Уладзімірам Высоцкім, Андрэем Міронавым, жадалі спытаць:

— Ці лёгка яму ўстаяць на здымачнай пляцоўцы супраць жаночых чараў?

— Колькі яму было гадоў, калі ён упершыню загахаўся?

— Кім яму даводзіцца Канстанцыя-Алфёрава?

— Чаму ён не спявае з Алай Барысаўнай?

...Для тых, хто не змог трапіць на канцэрт Міхаіла Баярскага, паведамляем, што на рабоце ён часам ходзіць у буйнага, усеабаляе сябе найбольш поўна на кухні, а глядачоў больш абаяльных, чым у Мінску, нідзе яшчэ не сустракаў.

Па «ЛіФТу» дзяжурыла Ірына ДЗЯРГАЧ, недарэчныя традыцыі прапандавала Таццяна ГУСЕВА, маляваў Валерыя ЯЦКОЎСКІ.

На гэтай парце тужліва

— Інга, я цябе клічу!

— Я Косця.

— Гэй, кашмар, які тут сядзіць!

— Прывітанне, галыцьба!

— А чулі вы песні Сакалова-Воюша Сяргея?

Адсутнасца адказаў выклікала ў аўтараў сур'ёзную заклапочанасць:

— Лена, я кахаю цябе болей, чым жыццё. А ты ўходзіш у гэты лес асенні і ў час расцання галавой ківаеш.

— Лёша, мілы, я цябе кахала і чакала!

— Не забыцца пра Дубовіка.

— Адзін...

Калі людзі задумваліся пра сэнс жыцця і вечныя пытанні, будучыня бачылася ім у цёмным колеры:

— Спыніце зямлю, я хачу

сысці!

- А-яй! Дзе я?
- Вы ўсе шакалы.
- Урыю (подпис: Кротаў).
- Усіх перарэжу!
- Усіх ненавіджу! (под-

піс: Добразычлівец).

Пэўна, знойдзеныя дошкі выкарыстоўваліся вывучаемай групай людзей для розных мэт. Па-першае, яны маглі служыць сховішчам мудрасці — старыя і вопытныя індывідуумы пакідалі тым, хто прыйдзе пасля іх, свае парады:

— Сямейнае жыццё такое: яму ўсё, а ёй усё астатняе.

— Калі ты зусім дурань, то паступіш на журфак.

— Калі носам не дарос, падавайся лепш у наргас.

— Хто не ведае ні гу-гу, паступайце ў БДУ.

Па-другое, яны захоўвалі твора літаратуры, на якія не хапіла кніг і прэсы:

— Няхай загіне ў цяжкім року

Гэты брыдкі «Модэрн Токінг».

